

Asia: VN/9365/2025

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko teillä lausuttavaa esityksestä yleisesti?

Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen eduskunnalle työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 § muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää työttömyysturvaseuraamuksia sekä vahvistaa työnhakijoiden aktiivisuutta työhaussa sekä palveluihin osallistumisessa. Ehdotuksessa työnhakija menettäisi jo ensimmäisen motittavan menettelyn seurauksena oikeutensa työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajaksi ja toisen motittavan menettelyn seuraamuksena asetettaisiin kuuden viikon työssäoloehto.

Kannatamme työttömyysturvaseuraamusprosessin yksinkertaistamista, työssäoloehdon lyhentämistä 12 viikosta 6 viikkoon sekä työnhakijoiden oman vastuun korostamista työllisyyspalveluissa. Mutta haluamme alleviivata, että samalla esitys on armoton työnhakijoita kohtaan, eikä esityksen mukainen seuraamusprosessi tunnista tahattomuutta ja inhimillistä näkökulmaa. Varsinkin jo valmiiksi heikommassa työmarkkinatilanteessa olevat joutuvat herkästi taloudelliseen ahdinkoon ja nuorilla kokemattomuus asioinnista viranomaisen kanssa voi johtaa sanktioihin. Joustamaton ja kireä seuraamusprosessi kasvattaa myös asiantuntijoiden vastuuta ohjaustilanteessa ja saattaa nostaa jännitteitä asiakaspalvelutilanteissa. Työllisyysalueemme tavoite on kohdata jokainen työnhakija yksilöllisesti ja tarjota hänelle mahdollisuus tarpeenmukaiseen palveluun. Palveluista ei saa muodostua työssäolovelvoitteen purkamiseen tarkoitettua kokonaisuutta.

2. Onko teillä lausuttavaa säädösehdotuksesta ja sen perusteluista?

Kannatamme työssäolovelvoitteen lyhentämistä kuuteen viikkoon nykyisestä 12 viikosta. Samoin tuemme kaikkia toimenpiteitä, joilla työllisyysalueiden viranomaistyötä voidaan yksinkertaistaa ja resursseja vapauttaa työllisyysalueen tavoitteiden mukaisiin tehtäviin. Emme kuitenkaan näe pidä inhimillisenä ja joustavana, että ensimmäinen motittava menettely johtaa korvauksettomaan määräaikaan. Tilanteessa korostuu inhimillisen virheen mahdollisuus, asiakkaan alentuneen toimintakyvyn aiheuttama virhe, tiedottamisen vastuu ja kriittisyys työvoimapalveluja kohtaan.

3. Onko teillä lausuttavaa esityksen vaikutusarvioista?

Esityksen mukaiset taloudelliset vaikutukset olisivat mielestämme suhteellisen pienet. Yksittäisen kunnan näkökulmasta taloudellisia vaikutuksia olisi työnhakijoiden hakeutuminen avoimille työmarkkinoille nopeammin. Toisaalta tässä talouden tilanteessa kaikille ei ole työpaikkoja, ja tämä lisää painetta kunnille järjestää palveluja työssäolovelvoitteen purkamiseen tarkoituksen mukaisten palvelujen sijaan. Esityksessä esiin nostettu niin sanottu uhkavaikutus lisää tunnetusti työnhakijoiden aktiivisuutta ja palveluihin osallistumista, mutta uhkavaikutus ei ota huomioon inhimillistä näkökulmaa ja lisää vastuuta seuraamuksien tiedottamisen osalta entisestään.

4. Tulisiko työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §:n soveltamisalaa laajentaa uusiin työnhakijaa etuuden saamisen edellytyksenä velvoittaviin toimiin? Mitä nämä toimet olisivat ja miksi velvoittavuutta tulisi laajentaa niihin? Jos mahdollista, esittäkää myös arvio mahdollisen laajennuksen vaikutuksista.

-

Mäkihonka Mervi
Ylivieskan kaupunki - Ylivieska, Kalajoki, Nivala-työllisyysalue